

Enquête onthult trends in gebruik biopesticiden

Een enquête over het gebruik van biologische gewasbeschermingsmiddelen bevestigt grotendeels onze vermoedens. Jongere producenten gebruiken significant meer biopesticiden dan hun oudere collega's. Daarnaast speelt het type gewas en de beteelde oppervlakte ook een belangrijke rol. Zo zijn fruittelers met kleinere percelen koploper in het gebruik van biopesticiden. De verlaagde risico's voor mens en milieu zijn doorslaggevend voor het gebruik van deze middelen.

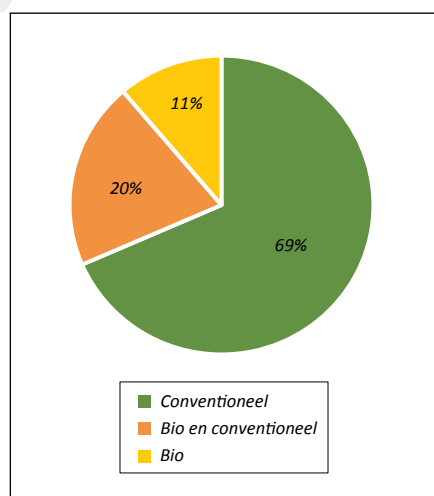
Het Interreg-project 'BIOPROTECT' heeft als doel om het gebruik van biologische gewasbeschermingsmiddelen voor de beheersing van schimmelziekten in de grensoverschrijdende regio Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen te verhogen. Naast de vele veldproeven die zijn aangelegd in het kader van dit project, wilden we het gebruik van biopesticiden in kaart brengen. Met een enquête probeerden we zicht te krijgen op het aandeel telers dat biologische gewasbeschermingsmiddelen gebruikt, wie de gebruikers zijn, in welke teelten ze de middelen toepassen, wat de belangrijkste plagen zijn voor hun teelt(en), de verschillende toepassingstechnieken ... Dit artikel geeft enkele resultaten van deze bevraging.

Jongere telers gebruiken meer biopesticiden

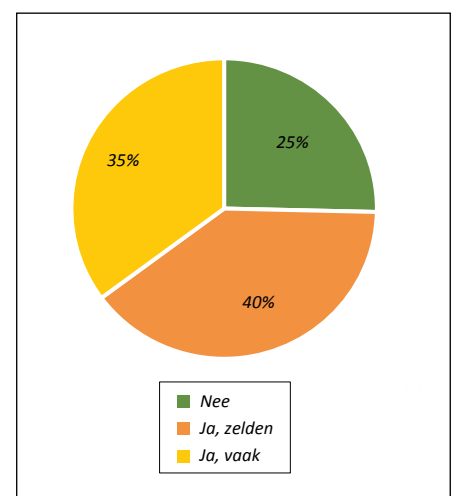
In totaal vulden 313 personen de vragenlijst in, waaronder 276 telers en daarnaast andere actoren uit de sector (teeltbegeleiders en produ-

centen van gewasbeschermingsmiddelen). De helft van de bevroagde personen is afkomstig uit Vlaanderen, 30% uit Wallonië en 20% uit Noord-Frankrijk (Hauts-de-France). Het merendeel zijn conventionele of gangbare telers, terwijl 20% zowel bio als gangbare percelen heeft en slechts 11% uitsluitend biologisch teelt (Figuur 1).

Op de vraag of ze ooit biopesticiden hebben gebruikt, antwoordde 75% van de telers 'ja'. Wel gaf 40% aan dit slechts zeer zelden te doen (Figuur 2). We merken dat jongere telers significant meer biologische gewasbeschermingsmiddelen gebruiken dan hun oudere collega-telers. Het gebruik van biopesticiden is ook sterk afhankelijk van het geteelde gewas en het type producent. Fruittelers (appels en peren) en aardbeientelers gebruiken veel meer biopesticiden dan akkerbouwers en groentetelers (Figuur 3). Dit is niet zo verwonderlijk aangezien het aanbod biopesticiden veel groter is in de fruitteelt en het gebruik bovendien al

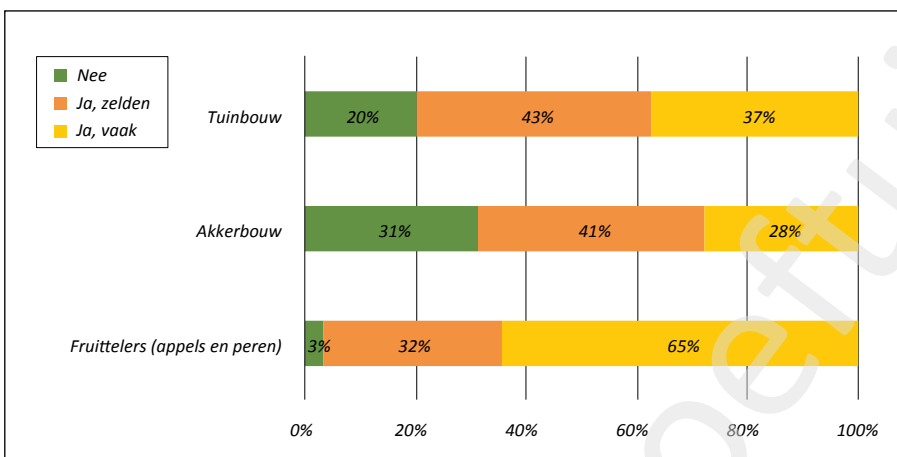
Figuur 1. - Verdeling van de respondenten per teeltmethode

Figuur 2. - Antwoord op de vraag 'Heb je ooit biopesticiden gebruikt?'

Gebruik van biopesticiden in de groenteteelt wordt toegelicht door onderzoekers van PCG en Inagro.

Figuur 3. - Gebruik van biopesticiden, opgesplitst per teeltgroep

veel langer is ingeburgerd in deze sector. Naast de teelt speelt ook de oppervlakte een cruciale rol. Op kleine percelen (0-5 ha) worden biopesticiden beduidend vaker toegepast dan op grotere percelen (>10 ha) waar ze zelden of nooit worden ingezet.

We vroegen aan de telers ook om per teelt aan te geven wat voor hen de belangrijkste ziekte is in hun teelt. De resultaten in Tabel 1 zijn een combinatie van zowel teelten in openlucht als teelten onder beschutting, en dat voor alle telers in de grensregio Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen samen.

Toepassingstechniek en werking biopesticiden te weinig gekend

In deze bevraging peilden we ook naar de achterliggende redenen die het gebruik van biopesticiden beperken of tegenhouden. Telers die al biologische gewasbeschermingsmiddelen gebruiken, geven aan dat de hoge prijs en onvoldoende werking de belangrijkste knelpunten zijn tot het gebruik van deze middelen.

Maar ook het gebrek aan informatie over de optimale toepassingsmethode en de werking speelt een belangrijke rol. Bijkomend ervaren sommige telers het als een hindernis dat deze producten niet overal verkrijgbaar zijn.

Aan de telers die nog geen biopesticiden gebruiken, vroegen we wat hen tegenhoudt. Het gebrek aan informatie over de toepassing en de werking blijken voor hen doorslaggevend. Sommigen kennen geen biologische middelen en indien wel, vinden ze deze te duur en te omslachtig om toe te passen. Daarnaast zijn ze ook ontmoedigd door geruchten dat de middelen niet werkzaam zouden zijn.

Verlaagde risico's voor mens en milieu doorslaggevend

De belangrijkste drijfveren om biopesticiden in te zetten zijn heel gelijkaardig bij gebruikers en niet-gebruikers. Minder nefaste effecten op het milieu en minder risico op residu staan

Tabel 1. - De belangrijkste ziekte per teelt in de grensoverschrijdende regio Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen (teelten in openlucht en onder afdekking)

Teelt	Ziekte	
	Latijnse naam	Nederlandse naam
Aardappelen	Phytophthora infestans	aardappelplaag
Aardbeien	Podosphaera aphanis	echte meeldauw (witziekte)
Appelen	Venturia inaequalis	schurft
Granen	(Zymo)septoria spp.	bladvlekkenziekte
(Kno)selde	Septoria apiicola	selderplaag
Peren	Venturia pirina	schurft
Prei	Phytophthora porri	papiervlekkenziekte
Sla	Botrytis cinerea	grauwe schimmel (smet)
Tomaten	Phytophthora infestans	tomatenplaag
Witloof	Sclerotinia spp.	rattenkeutelziekte
Wortelen	Erysiphe heraclei	echte meeldauw (witziekte)

bovenaan, gevolgd door minder gezondheidsrisico's. Daarnaast wordt het gebruik van biopesticiden als een goede strategie gezien om pesticideresistentie te verminderen. Tot slot gaven sommige respondenten nog aan dat er voor sommige plagen geen andere (chemische) alternatieven beschikbaar zijn, waardoor ze noodgedwongen biopesticiden moeten gebruiken.

S. Darwich & S. Craeye

Inagro, Rumbeke-Beitem

J. Neukermans

PCG, Kruishoutem

A. Jorion

CRA-W, Gembloux

Het BIOPROTECT-project kadert binnen het Interreg-programma Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen, met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.